

Előfizetési díj.

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	15 frt.
Félévre	8
Negyedévre	4
Egy óra helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik mindennap, az ünnepekét követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főter 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

AZ ÉRTÉKESBB CIKKEK DUAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap

1875. második félévére

A „Kelet” előfizetési ára:

Félévre	8 frt
Negyedévre	4
Egy óra	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legzélszerűbben postai utalvánnyal alóírt könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Stein János

„Kelet” kiadója.

Kolozsvár, 1875. aug. 18.

(B—n.) A szélső jobb ellenzék organumai folyvást azt jóslgatják, hogy az országgyűlés egy pártválságon fog kezdődni, melynek következtében a jeleplegi nagy többségben levő szabadelvűpárt újból több árnyalatokra fog szakadozni. Különösen a „Kelet Népe” törekszik ezt bebizonyítani s alig van száma, melyben ne magyarázgatná, hogy a szabadelvűpárt oly heterogén elemekből van alakulva, hogy e miatt compact együttműködése lehetetlen. Különösen azokban látszik nevezett lap bizni, kik a Dékpartból csatlakoztak a szabadelvű párthoz.

Mi elhiszzük, hogy a szélső jobb ellenzék emberei ennek megtörténtét óhajtanák, abban sem kételkedünk, hogy erte segédkezet nyújtani készek volnának, sőt még az sem lehetetlen, hogy látszólagos elváldozattal is hajlandók volnának egy árnyalathoz csatlakozni, mely a többség gyengítésére törekedne.

Azt azonban nem hiszzük, hogy tervek sikerülésében s jövődölésök teljesülésében magok is biznának, mert hiszen éppen ők tanították meg a volt Dékpart

embereit arra, hogyan lehet egy erős pártot, annak kebelébe belopódzva, meggyengíteni s ennél fogva nem hihetjük azt sem, hogy a volt Dékpart embereiről felténnék, miszerint azok arra fognak magokat felhasználítani, hogy a sült gesztenyét kikaparják, s hidat építsenek a reactio táborára számára.

A ki az 1869—72-ben történtek után is újból bele menne az ösmeretes kelepözébe, politikai éretlenségéről és könnyelmű hiszékenységről tanuskodnék, s hogy pártunkból sok ilyen tag kerüljön ki, attól nem is tartunk.

De ha a történet előtt szemet is hunyunk, még akkor sem lehet tartani attól, hogy a szabadelvű pártban többen akadjanak olyanok, kik nyilvánított programjuk ellenére, azon kezdjék, hogy a nemzet oly nagy többsége által elfogadott reform-irányról letérjenek.

Ilyesmit akár az egyesekről, akár a pártokról csak feltenni is hiba volna s mi már csak ennél fogva is teljesen biztosítottak hiszzük a szabadelvű párt állását.

De azért is meg vagyunk győződve, miszerint a szabadelvűpárt compact marad a reform-kérdésekben is, mert a kormány és pártja és a szélső jobb ellenzék elvei közt a választás nem nehéz.

A kormány meglevő intézményeinket nem eltörölni, hanem csak a kor kívánalmainak, körülményeinknek és a parlamentarismuskak megfelelően reformálni akarja, míg a szélső jobb ellenzék határozottan a bureaucraticus rendszer felé gravitál.

Mi nem tesszük fel, hogy pártunkból számosan akadjanak, kiknek kedvük volna visszamenni a Metternich-féle bureaucraticus és administratori rendszerre, s éppen azért hiszzük, hogy az illetők fel fogják találni módját annak, hogy egyöntetű és szabadelvű reformok jöjjenek létre s ez sem fogja megzavarni a többségnél az egyetértést.

Mindezekből láthatják a szélső jobb ellenzék vezérférfiai és organumai, hogy mi is itt a távol vidéken ösmerjük mind a szabadelvűpárt, mind a szélső jobb ellenzék elveit s meg lehetnek győződve arról is, hogy a Királyhágon inneni választásoknál szenvedett vereségeket, nem a szélső jobbpárt vezéreinek hibái s nem is a hivatalos pressiók okozták, hanem egyenesen az, hogy a választók nagy többsége

sege előre akar haladni a reformok terén, nem pedig a reactio felé hátrálni.

Mindezeknél fogva alig hiszzük, hogy az erdélyi részek képviselői közt akár a szélső jobb ellenzék, akár valamely még ezután létesítendő szakadár árnyalat nagyobb sikerre számíthatna. Legfennebb egy pár száz képviselőt nyerhetne meg a szélső jobb azon az áron, ha megígéri, hogy ha többségre vergődik, fenn fogja tartani a Királyföld Sonderstallungját, rehabilitálva egyszersmind a száz nemzet régi kiváltságait.

Hajlandó-e erre a conservatív párt? mi nem tudjuk, de részünkről nem óhajtanók, hogy azon pár száz képviselőt, kik még ma sem tartoznak a szabadelvű párt-hoz, ily drága áron vásárolja meg a mi pártunk.

Még csak pár nap s rendre kiderül kinek van igaza, azoknak-e, kik a szabadelvű párt ellenállását jóslják, vagy nekünk, kik a jelenlegi kormánynak és pártjának jövődöt ígérünk s azt hiszzük, hogy a jövő országgyűlés képes lesz hánzk ügyeit rendezni s a parlamentarismust biztosítani.

— A közmunka és közlekedési miniszter a hivatalos lap tegnapi számában egy igen nevezetes körrendeletet tett közzé a vasuti beruházások és kártérítésekéről hozott törvény végrehajtása tárgyában.

E rendelet is egyik organikus kiegészítő része azon reformmunkának, mely vasutügyek helyesebb gazdálkodást, takarékságot és jobb rendet léptet életbe. A 15. pont tartalmazó rendelet mindenike egy lépés előre a kijelölt helyes irányban. A fő alapeszme, hogy mindazon vasutársulatok, melyeknek kamatbiztosítéka bármilyen oknál fogva felmentetett, az állammal szemben szövetkezős útján egyetemleges kötelezettségi viszonyban álljanak s így mindeniknek érdekében álljon az, hogy e társulatok minél előbb kijöbessenek a kamatgarantiából s az államtól kapott előlegeket visszatéríthessék. A garancia pótlék 6 százalékos kamattal fizetendő vissza. A kölcsönt lehetőleg takarékosan kell felhasználni, úgy hogy abból a netán később felmerülő újabb beszerzési kiadásokat is fedezni lehessen és ne kelljen többé a társulatoknak új adósságot csinálni. Ezért az egész művelet közösen és a kormány közreműködésével hajtható végre, a társulatok közös fizető helyeket és közös anyagbeszerzési hivatalt fognak felállítani. A fel-

nem használt alapot közös tartalék gyauánt kezelendik. És a beszerzéseknél a belföldi ipar előnyben részesítendő.

Magyar lapok szemléje.

Az „Ellenőr” azon véleményben van, hogy Törökország absolute még csak nem is gondolhat arra, hogy a három nagyhatalom egyetértő jó tanácsát ad acta tegye. Másodszor pedig e három nagyhatalom nem gondolhat oly engedmények kívánására, melyek a török birodalom fenállását kockáztathatják. S ez nagyot módosít a dolgon. Az, a mit a három nagyhatalom a török uralom alatt levő szláv fajok javára kívánhat, valamaddig politikája őszintén s loyálisan a statusquo fentartására irányul, nem lehet olyan természetű, hogy a porta veszeljék nélkül ne teljesíthetné. Inkább emberiségi, mint politikai engedmények forognak szóban. Azt csakugyan teljes lehetetlen tovább tűrni, hogy a török embertelenség, szarolás és semmirevalóság egész néptörzseket kioldozzon és kiéljen mindazon eszközökkel és módokon, melyek a középkor barbarismust megutáltatnak velünk. És nem lehet tűrni, hogy a török birtokos és hivatalnok-herék jóléte kedvéért veszeljék biztosítsa magának az európai diplomácia. A bajt orvosolni kell gyökeresen. Mit használja, a hercegovinai mozgalom mostani elnyomása, ha megmaradnának az okok, melyekből esztendőre új kiadás, születnének az ideai élményeknek? És egész nyíltan szólva, azt hiszi, hogy a jelenlegi állapotoknál, még az új vazallus állam keletkezése is megnyugtatóbb lenne, hosszú ideig az európai nyugalom és a biztonság szempontjából.

A „Jelenkor” úgy találja, hogy a szélből észnélkül és helytelenül cselekszik, ha Debreczenben demonstrál. Compromittálja címét és vezérét. Egy más tünet is domborodik ki a debreczeni conferentiából. S ez az, hogy az eddigi szélsőbal (a Patay-, Csiki-, Madarász-, Csanád-párt) többé nem létezik. Új elemek vegyültek ezen osztrákellenes áramlatba s ezek védik a függetlenségi címet s védik azt az álláspontot, mely a függetlenségi párt alakulása a pragmatica sanctioit elogadta, elismerte. A „Jelenkor” egyet combinál. Azt, hogy a jelenlegi függetlenségi pártnak határozott célja elhagyni a régi, lejárt forradalmi politikát s célja elfoglalni a Tisza Káumán által üresen hagyott balközépi közjogi ellenzék. Ha a függetlenségi párt ezt a metamorphosist megteszi, akkor nem lesz ugyan általa

ellen való vétek volna, ha nem segítők rajta; hm! hm! azt a kis menyasszonyt nem értem: mi az ördögért ne várhatott volna még egy kicsit; hisz abban csak bizhatott volna, hogy e becsületes jó lélek nem szökik meg tőle! De azt hiszem attól félt, hogy a tanácsos és tanácsosné soha sem adnák beleegyezésüket ez összeköttetéshez. Egyáltalán fiatal leányok soha sem veszik magoknak azt a fáradságot, hogy az eshetőségekre s a dolgok lehető következményeire gondoljanak. Még jöhet idő, midőn a kereskedelmi tanácsos szívesen fogadna vejeül egy rektort. Hm! Hm! mert ugy látom a Ferdinánd dolgát ma-holnap elviheti az ördög! hm! hm!

XII.

Az idegen. — A tanácsosné zavarára. —

Ajánlatok, tervek stb.

A karácsonyi és újévi napok örömei is elmúltak s a mulatságokban egy kis szünet állt be, mely némi ürt és pangást eszközölt, mi leginkább a mindennapi élet egyformaságában volt érezhető.

Ling kapitány a bálók és örökös vendégségek ez egész időszaka alatt, merőben elfeledte búját az aggodalmait, melyek pedig rendes kísérői szoktak lenni mások. Hanem miután áttançoztala a huszadik bálját is s néhány napi pihenés után ismét meglátogatták őt kintz gondolatai, ismét nagy nyugtalanság fogta el s mindinkább növekedett rettegése, mentől közelebb jött a fizetésre kitűzött határidő. A tanácsos hajthatatlan volt a menyegző napjának meghatározásában, tudni sem akart róla mindaddig, míg a kapitány nem hoz írásbeli bizonyítványt nagy bátyja irántai gondoskodásáról. Ferdinánd tudta jól, hogy ezt soha meg nem fogja kapni az öregtől és aggodalma egész a kétségbeesésig fokozódott. Végre sok-

Hirdetési díjak:

Hatszor hasábozott garmond sor vagy annak tere 6 kr. Belyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknel külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22.) Haasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapest: Haasenstein és Vogler hirdetés köv. irodája.

Nyiltéri cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

ERDÉLY

ösemlys maradványairól és az ösemerre vonatkozó leleteiről.

(Előadás, melyet a m. földt. társulatnak 1875 aug. 14-ikén Kolozsvárt tartott vidéki gyűlésén tartott Koch Antal egyet. tanár.)

(Folytatás.)

Legnagyobb fontosságuk végre Erdély ezen neolithos korszaka geológiai idejének meghatározására azon ösemlős-maradványok, melyek az ösemeri eszközökkel együtt találattak.

Erre nézve a következő lelhelyek és leletek ismeretesek eddig.

Patakfalván (Udvarhelyszék) kőtü és égetlen durva cseréppát együtt találattak az Equus prinigenius és Bos urus priscus? zápfogat.

ide-oda gondolkodás után s miután mindenféle tervet meghányt-vetett fejében s valamennyit kivilhetetlennek találta, abban állapodott meg Ferdinánd, hogy feltárja Róza előtt aggodalmokkal telt szívét s nemes, szelid érzelmeihez folyamodik, hogy legyen szószólója bátyjánál. Egy ily közbenjáró eszméjével, a teljes becsületét kötötte egybe képzetében, azaz reménylve, hogy a Róza kedvéért nagybátyja ki fogja fizetni egész adósságát.

Egy reggel tehát, január vége felé e diócsérendő szándékkal lépett be Ferdinánd a tanácsos házába. Rózázt is többféle gondok környezék. Nehány nap óta szokatlan s annyival inkább feltűnő komorság vett erőt a kereskedelmi tanácsos egész lényén. Látni lehet, hogy csak a legnagyobb megerőltetéssel képes megtartani a külszín végett eddigi vidor, elfogulatlan modorát. De óvatlan percekében, midőn kiesett szerepéből, néha oly kétségbeesetten nézett ki, hogy Rózának, ki figyelemmel kísérte e mozzanatokot, majd a szíve szakadt meg belé. Azon szakadt emléke, melyeket anyja néhány héttel ezelőtt nyilvánított volt előtte, felmerül újra lelkében, csak hogy most egészen más világításban látta azokat. Oly összefüggést kezdte sejtteni, mely különösen szűlő végett, remegésbe hozta szívét.

De ha egyfelől ez kinozta, még más mély, hatalmas érzelmek is voltak, melyek osztrómlták a szegény Róza szívét. Mannerstedt mindjárt ama nevezetes új év reggele után kijelentette, hogy most már oly állapotban van s körülményei is megengedik Lundba útaznia, azért nem is akarja tovább halasztani egyetemi pályájának befejezését s H...-ból való elutazása napján február elsejét tűzte ki.

(Folyt. köv.)

A „KELET” TÁRCZAJA.

Az

ÖREG UR VÉDENCZEI.

REGÉNY

két kötetben.

Írta:

Flygare Carlén Emilia.

Első kötet.

X.

Új év reggele H...ban.

(Folytatás.)

Ezekután jönnek a szerencsétlen házasságok. Itt már folytonos megbocsátásra van szükség, a megsértést azonban egyik fél sem feledi el; mert a heggedő seb mindig ujlag feltépetik.

E házasságok nem mindjárt elein lesznek olyanok, minők ké később fejlődnek. Ezek bebizonyítják azt, mily nehéz az embernek feledni. Ahoz egész lényünk átalakulása volna szükséges, vagy pedig a viszony javulásának kellene, hogy rendre eltörölje az azelőtti keservek nyomát, de ha ilyen nem következik be, vagy legalább soha sem hosszas tartamu, akkor a visszaemlékezés mérges kigyói mind mélyebbre rágódnak szívünkbe s a házi boldogság és béke nemtől azon tudattal hagnak el bennünk, hogy soha sem fognak visszatérhetni.

Csaknem egész bizonyossággal állíthatjuk, hogy a Róza és Ferdinánd között köteendő házasság, ha csakugyan létre jövend, soha sem fog az első osztályba soroztatni, miután jellemük és természetük merőben különbözök. A másodikhoz sem fognak lealjasulni soha, ezt bizton hiszem; hanem félek, hogy a harmadikhoz kellend őket számítanunk.

És ez esetben újból kérdem öntől, hogy helyes-e az embernek egész jövő boldogságát és önmagát feláldozni, csak azért, hogy rabja legyen adott szavának és vakon teljesítsen egy elhamarkodott ígérte.

Mannerstedt mélyen meg volt hatva s megingatva. Az öreg tanár különös és hosszadalmas értekezésével, meghasonlásba hozta őt a helyséről alkotott eszméjével.

— Nem tudok, nem merek e tárgyban ítéletet mondani — szól lassu hangon az ifjú — nem bizhatom saját ítélőtehetségemben. Még fiatal vagyok, kevés élettapasztalatot gyűjthettem magamnak eddig; azért csalódhatom is. Hanem annyit tudok egész bizonyossággal, hogy szívemből kívánom bár soha ne kellene azt hallanom, hogy ha a viszonynak csakugyan fel kell bomlani, Róza volt az, ki erre az első lépést tette; mert nagyon elszomorítva e gyöngéd, szerető kedélyben egy könnyelmű vonást ismerni fel.

Barátságos mosollyal nyújtotta oda kezét Ling tanár az ifjunak s szólt:

— Bizonyos vagyok benne, hogy soha sem fog ez az ő részeről bekövetkezni; hanem hagyjuk ezt most s beszéljünk más tárgyról. Mikor reményli ön, hogy kikapja oklevelét?

— Még csak egy év múlva. Még előttem áll egy nagy vizsga, mielőtt elérhetném a rég óhajtott célt, melyre törekszem s mely többszöri nevelésködésem miatt mindig elhuzódott:

Jövő számunk a közbeeső ünnep miatt vasárnap jelenik meg.

Rigmányról (Maroszákon) kóká-
pás és Elephas prim. zápfoga került gyű-
teményünkbe, csak hogy nem tudni, egy helyről
és telepről-e.

Alvinczről. (Fojérm.) Dr. Pávay sze-
rintegy kőbaltá Eleph. prim. agyarával együtt
találattott.

Kolozsvárt a vasutépítésénél a Cer-
vus elaphus fosnilis Cur aggasának tö-
véből készült kalapács találtattott s került a
régiségárhá.

Továbbá a kolozsi vasutvonalon, a
nagy töltésnél 1 méter mélységben, közel az
Eleph. primig. agyarának lehelyéhez talál-
tattott egy csaknem teljes emberi csontváz, mely-
ből a koponya a korbonczitani intézetbe jutott.
Ámbár épen nem valószínű, hogy ezen csont-
váz és az Eleph. prim. itt talált agyara
egykoruak, annál kevésbé, miután az utóbbi 4
méter mélységben találtattott; mégis érdemes
lesz azt pontosabban megvizsgálni és összeha-
sonlítani, mely vizsgálattal Dr. Genersich A. t.
barátom el van foglalva.

Végre a p a n a g y f a l u r ó l. (B-
Szolnokm.) a Cervus megaceros csont-
maradványain kívül egy kalapácseső alakított
átfurt quarcis-kavics van gyűteményünkben;
de ezekről nem tudom, együtt vagy külön for-
dultak-e elő?

Ezen leletek között az alvinczi, a kolozs-
vári és a patakfalvi bizonyosak s ezekből ki-
tűnik, hogy az ősember az Eleph. primigeni-
us, Cervus elaphus fosnilis, Equus pri-
migenius, és Bos urus priscus korszak volt, a
melyek közül az első határozottan a negyed-
korszakra, a három utóbbi ellenben inkább ó-
alluviumra mutatna. Mivel azonban ezen és a
többi leletek előfordulási viszonyai s különösen
a rétegek, melyekben találtattak, nem ismeret-
tesek, határozottan nem lehet a fentebbi kö-
vetkeztetést oda állítani s csupán csak a kala-
pácseső alakított Cerv. elaph. fosnilis aggas
szól kétségbevonhatlanul mellett, hogy ősember
és ősgim együtt éltek. Mivel azonban a Cer-
vus elaphus fosnilis aggasai számos lelhelyen
együtt előfordultak az Eleph. prim. csontjai-
val, ismét csak arra a következtetésre kell
jutnunk, hogy az ősember a mamuth-korszak-
ban csakugyan élt már Erdély földjén is.

A kifejtettek nyomán tehát nem lesz ne-
héz már, magunknak a negyed- v. mamuth-
korszak alatt Erdélyben létezett természeti
viszonyokról képet alkotni. A fent emlit-
telt édesvízi beltenger ezen korszakban na-
gyobbrészt elborította Erdély belföldjét s csupán
az ország kerülete, a mostani határhegységek
képeztek tökéletes szárazföldet, hol az ősember
leleplepedhetett. Az édesvízi beltenger sekély
helyein és partmenti mocsaraiban nagy csor-
dában tenyészték az Elephas primigenius,
Rhinoceros tichorhinus, a Bos urus
priscus, a teljesen száraz sík területeken az
Equus primigenius száguldozott, az őserdők-
nek disztét pedig a Cervus megaceros, Cer-
vus elaph. fosnilis és a többi szarvas-fajok ké-
peztek; ezekhez járulnak a barlangokban lako-
zó nagy ragadozók, az Ursus spelaeus, Canis
spelaeus és a Felis spelaeus, melyek a nő-
vényevő ősemberségek tulzaporodását megátolták;
ezen gazdag és erőteljes emlős fauna közt küz-
döttek Erdélynek őslakói a léteért s bizonyára
nem sikertelenül, legalább a sok készköz arra
mutat, hogy értettek a víváshoz és a vad el-
ejtéséhez. A mi az égalját illeti, az e korszak-
ban, a midőn a gleticherek Európásterre több
ezer lábbal mélyebbre nyultak le és észak Eu-
rópa nagyrésze tenger által volt borítva, me-
lyen jéghegyek usztak a sarkoktól lefelé, jóval
hidegebb lehetett Erdélyben is mint a jelenle-
gi, habár eddigelő nem lehetett még agkori
gletichereknek biztos nyomát feltalálni. A ne-
gyedkorszak végével az édesvízi beltenger mind-
inkább apadt és beljebb húzódt s Erdély őslakói
is valószínűleg ezzel lépést nyomultak
beljebb és beljebb; a mostani korszak elején
pedig már csak a nagyobb folyók völgyeiben
volt nagyobb mennyiségű víz, helyenként terje-
delmes mocsarakat és lápokat alkotva s innen
van, hogy nemcsak Erdély szélein és a bel-
föld magasabb helyein, hanem a folyók völ-
gyeinek talpán is találunk ősembersé és ősem-
beri nyomokra; igen valószínű azonban, hogy
Erdély szélein tehát írva nagyobb hegységek
lejtőin találtattak a régiebb nyomok, a belföl-
dön pedig a későbbiek, noha itt is sok kivét-
el lehetséges, mivel az ősbí maradványok a víz
működése által a magasabb helyekről idő
folytában a mélyebbre lemosathattak és fia-
talabb maradványokkal is összekeveredhettek.
Egyszóval, újra csak oda jutunk a tárgy be-
hatóbb megcélzásánál, hogy az ősembersé és ő-
semberi maradványok lehelyei eddigelő nem
vizsgáltattak meg geológiai szakértelemmel
s hogy ez a jövőre nézve elkerülhetetlenül
szükséges, ha biztos következtetéseket akarunk
vonni.

**A királyhágón inneni kerületi tüztöltő
szövetség választmányi ülése.**
A királyhágón inneni kerületi tüztöltő szö-
vetség e hó 8-án tartotta első választmányi
ülését. Jelen voltak: Minorich Károly elnök

Gamuf Vilmos alelnök, Dr. Lindner Gusztáv,
Diemár Károly rendes, Veress Dénes és Eitel
Adolf pótválasztmányi tagok. A hozott határo-
zatok következők:

1) A szövetségbe még be nem lépett egy-
letekhez egy felszólítás fog intézteni, melynek
nagyobb érvényt szerezni, az illető egyletek
vagy községek vidékén lakó választmányi tagok
vállalkoztak.

2) A szövetség fenállása a közigazgatási
hatóságoknak bejelentendő, s ezek felkéren-
dők, hogy az 1871. XVIII. községek rendezéséről szó-
ló t. cz. 29. §. g) pontjának minél nagyobb
érvényt szerezzenek, s ott hol lehetséges szűltő-
egyletek alakulására hassanak.

3) Dr. Lindner Gusztávnak az egységes
csavar behozatalára vonatkozó indítványa részint
az orsz.-szövetségi választmány, részint a ke-
rületi szövetség elnöksége által foganatosítandó.

4) A rendszeres tüztöltés s a tüztöltő egy-
leteknek kisebb helységeiben való meghono-
sítása érdekében Jahn József által a n.-enyedi
szövetség-gyűlésen tartott értekezésének vezér-
elvi a hatóságoknak foganatosítás végett ajánl-
tassanak.

5) A rend-gyakorlatokra nézve a cs. kir.
közös hadsereg s a m. kir. honvédség szá-
mára kiadott gyakorlati szabályzatnak ide vágó
pontjai fognak az Aradon tartandó 3-ik tüztöl-
tő nagy-gyűlésnek ajánlani. Az egységes
szergyakorlatokra nézve mindenekelőtt az egyes
egyletek szolgálati szabályai bekérendők.

6) A jelzés helyi érdekűnek nyilvánítat-
tott. Nem pártolja az egységes jelzést, azért
sem, mert az több egylet összműködése esetén
zavarokra adhat alkalmat, és ilyenkor határo-
zottan ajánlja, hogy az illetékes parancsnok
szócsó utján vezényeljen. Ha egy egylet mű-
ködik, akkor is legszükségesebb szivattyú és
visszavonuló jeleken kívül más alkalmazásba
venni nem ajánl.

7) mint kötelező egyenruha bő, sima
mellű zubbony a katonaságnál használtak min-
tájára felálló rövid gallér. A zubbony
jobb mell oldalán a tüztöltő megnevezés két
első betűje (Ö. T. vagy F. F. vagy A. F.) a
baloldalon pedig a tüztöltő száma legyen helye-
zeve. A nyak alatt levő első gombon egy rövid
sipkító vagy láncz alkalmazandó, melyre a sip
vagy kürt kötendő. — Ott, hol sisak nincs,
a francia mintára készült tekete bőrsipka
kötelező. Falusi egyletek esetleg más főveget
is használhatnak. Karkötő tetszés szerinti szín-
ből és posztóból, melyet a tüztöltő mindig ma-
gával hordozni, szolgálattban alkalmazni s íga-
zolásul esetleg előmutatni tartozik. A karkötőn
a jobb mell odalon levő betűk alkalmazandók. —

8) Az egyenruha színére nézve ajánlat-
ba hozott az indigó kék, térdig érő hosszú
bagaria csizma, és ugynevezett „lörészti“ bő
csizmába huzandó nadrág, továbbá sipja és al-
kalmas kőpenyeg vagy szűr.

9) A rangjelzésre határozottat: kötelező
rangjelzés csakis a karkötőn alkalmazandó. Az
összes tiszték az egyletek helyi viszonyai
szerint 3 rangosztályba sorozandók, s az első
rangosztály három, a második két, a harmadik
egy a karkötőre felvarrott arany vagy ezüst
sujtás által jelezendő. E rangjelzés a sipkán
is hordozható. Másféle rangjelzés nem ajánl-
tatik.

10) A tüztöltőegyletek felhivatnak, hogy
a hol csak lehet a tornászottat a tüztöltéssel
minél sűrűbben kössék össze.

11) A Mayer, Frick s Endresféle fecs-
kendő próba-szabályzatok tanulmányozására s
azok nyomán egy próba-szabályzat kidolgozására
az elnök kéregettel fel.

12) Az osztrák-magyar tüztöltő statisztika
létesíthetése végett a központi választmány
felkérendő, hogy ennek előmunkálatait mielőbb
indítsa meg.

13) A rokkant tüztöltők orsz. segélyalap-
jának megalapítása, valamint egy országos tűz
rendőri szabályrendelet életbe léptetése iránt
a központi választmány sürgetőleg felkéretett.

14) A m. kir. belügyminiszter felkéretett
hogy a tüztöltőszerek vasuti és gőzhajózási
szállítási díjai a közhasznú cél érdekében le-
szállítassanak.

15) Végül azon ohaját fejezte ki a vá-
lasztmány, vajha a Királyhágón inneni részek-
ben is tüztöltő gépek és szerelvények könnyebb
beszerzése céljából az üzlet emberei által rak-
tárak állíttatának fel.

A hercegovinai lázadás.

A három északi hatalom s különösen
Ausztria-Magyarország viszonyáról a hercegov-
inai mozgalomhoz a félhivatalos „Pol. Corr.“
ujabbán ezeket írja: Egy bécsi lap azon érte-
kezletek eredményével foglalkozik, melyeket
külföldi hivatalunk a német és orosz nagykö-
vetekkel folytatott és melyeredmény lesz alap-
ja azon lépéseknek. melyeket az osztrák magyar
nagykövet Konstantinápolyban ma vagy holnap
teend. Arról biztosítanak bennünket, hogy az
idézett lap idevágó adatai részben közel álla-
nak a valósághoz. Nevezetesen áll ez azon pon-
tokról, melyekben arról van szó, hogy a három

hatalom minő fegyvert fog szerezni
Szerbia s Montenegró viázyára, eshetőleg a
félkelőkére. Hogy az illető diplomatiai pro-
gramm pontozatainak száma nem fog-e jóval
nagyobbnak bizonyulni, mint az illető lap hi-
szí, az a legközelebbi jövőben nyerendő felvi-
lágosításokból fog kitűnni. Az azonban kétség-
telennek látszik, hogy a három északi nagyha-
talm közt történt beszélés azon komoly aka-
ratról tanuskodik, hogy Hercegovina által
nem engedik a keleti kérdést napirendre oco-
trolyáltatni. A dolgok ily állása mellett való te-
hát az is, a mit úgy jelentenek nekünk, mint
mérvadó helyen uralkodó meggyőződést, hogy
azon dalmaták, kik Montenegrón át a félkelők-
höz mentek (jobbára krivosciaiak, kik közül ne-
hányan oda is veszték) alkalmilag felelősségre
fognak vonatni a félkelésben való részvételükért,
mely békeszégességnek tekintetik.

A keleti események folyton nagyobb
mértékben vonzzák magokra Európa figyelmét.
Hivatalos hírek szerint tegnapielőt éjjel Kosz-
tajnica és Dubica közt Boszniában kitűzték a
láadás zászlaját; egy csomó ember Johovában
megrohanta az őrházat, két török katonát meg-
gyilkolt, az ott levő összes fegyvert hatalmába
kerítette s még további három őrházat táma-
dott meg. Banyalukával a távirati összekötte-
tés félbe van szakítva: egy török őrház, vala-
mint a török bégek összes lakóhelyei fölper-
zestettek; összesen mintegy harmincz török
gyilkoltatt meg. Másrészt Albániából sem
igen megnyugtató hírek érkeznek; itt a láza-
dók elfoglalták Goranska helységeit. Nem szen-
ved kétséget, hogy a szerb omladina minden
eszközt fölhasznál s rendkívüli erőfeszítéseket
tesz, hogy az összes török tartományokat lán-
gba borítsa

Tömegesen hívja haza külföldről a
törzsrakományokat, összekötései messze elterjed-
nek, s bizonyosnak látszik, hogy a bosnya lá-
adás is az ő fondorlatainak műve.

Még megemlíti, hogy nem igen meg-
bizható magánhírek szerint valami Vlakjovics
belgrádi kapitány vezeti a hercegovinai láza-
dókat s serege már 2000 emberre megy, hogy
továbbá egyik vajdák alatt 1500 montenegrói
küzd a lázadók soraiban. E számot azonban
maga a montenegrói fejedelem nagyon tulzot-
tnak mondja.

A török kormány már tengeri uton
szállítja seregét a lázadók ellen. Mostarból 800
embert küldött a nevesinjei sereg szaporítására.
Vasárnap este két török hadihajó érkezett Klek
elő s csapatokat szállított partra. E csapatok ki-
szállításának biztosítására a Krupa völgyébe
1200 ember két hegyi ágyúval küldetett. Ez
azért vált szükségessé, mert a lázadók nagy
számmal tartozkodnak a partok mentén levő
hegységekben. A drenováci szorosokban állító-
lag 400, a Krupa völgyében 400 és Klepovicz-
nál 900 lázadó várta az érkező törököket s
lesből akarta őket megrohanni. A török csapa-
tok elővigyázata azonban tönkre tette e terve-
ket, s a partraszállítás valószínűleg zavartala-
nul fog végre mehetni.

Nem csekélyebb érdekű hír érkezett ma
a szerb fővárosból. A skupsinabeli választá-
sok vasárnap mentek végbe. Egy magántávirat
szerint Belgrád egyik kerületében Krzmanno-
vics conservatív győzött; a második kerületben
a conservatív Antula s Tersibasis szélsőpárti
közt új választás lesz. — A hétfőn kelt tá-
virat szerint az eddig ismeretes választásokban
nagyobbára mindenütt a conservativok győztek.
Annál sajtóságosabb, hogy egy másik távirat
arról hoz értesítést, hogy a kormány a válas-
tás eredménye folytán tegnap beadta lemondá-
sát, mely el is fogadtatott. Az új kormány
még nincs megalakítva.

Az angol trónbeszéd.

Az angol trónbeszéd szószórinti szövege
a következő:

Mylordok és gentlemenek! Örvendek,
hogy azon helyzetben vagyok, hogy a parla-
mentben való jelenlétüktől fölmenthetem önö-
ket. A viszonyok köztem s az idegen hatalmak
közt tovább is szívélyes természetűek s remény-
nyel s bizalommal tekint az európai béke
szakadatlan fontartása elé.

A Zanzibár uralkodója által kormányom
felhívására hazánkunk tett látogatás egy pót-
egyezmény kötésére vezetett, a mely, mint
megbizhatóan remélem, a rabszolgakereskedés
Keletáziában való teljes megszüntetésére fog
hatni. Mély sajnálkozásra hallom, hogy az ind
kormányom által Birnából kiküldött expedíció,
melynek célja volt China nyugoti tartomá-
nyaival összekötő utakról gondoskodni, áru-
lómódn chinai területen fegyveres erő által
megtámadtatott. E gyalázatos tény, mely sze-
rencsétlenségre konzulságunk egy ifjú és sokat
igérő tagjának halálát vonta maga után, gon-
dos vizsgálat tárgya s mi erőfeszítés sem ki-
meltetik, hogy azok megbüntetése, kik a tettet
terveztek s végrehajtották, biztosítsassék. Gyar-
mat birodalmam helyzete általán jó. A kér-
dések elintézése, melyek Natal kormányát s
alkotmányát illetik, előbbre haladt s én a dél-
áfrikai gyarmatok és államok közös konferen-

tiájának tervétől fontos és érdekes eredménye-
ket várok.

Uraim: az alsóházból! Köszönöm bőkezű
jóváhagyásaikat, melyeket az államcélzókra
szánt pénzeknél taustitanak.

Mylordok és gentlemenek! Megelégedés-
sel tölt el, hogy a hosszabb megfontolás, me-
lyet önök a különböző javaslatoknak szentel-
tek, melyek időről időre a nyugodlannk Iro-
szágban való fenntartására kibocsátattak, oly
törvényt eredményezett, mely midőn az előbbi
törvények szigorát enyhíti, egyuttal megóvja
az ország nyugalmát is. Örömmel adtam be-
leegyezesemet egy oly törvényhez, mely nagy
városokban a munkásokok jobbításának elő-
mozdítását czélozza, s mint remélem a beteg-
ségek, nyomor és elvetemültség főokainak ke-
vesbulésére vezetend. Meg vagyok győődvé,
hogy e törvény, összeköttetésben azzal, mely a
segélyegyletek célzatainak megszilárdítására
és módosítására vonatkozik, nagy mértékben
elő fogja mozdítani népemnek erkölcsi és anyagi
jólétét. Nagy megelégedésemre szolgál jó-
váhagyásomat adni azon két fontos törvény-
hez, melyek a munkásügyek módosítására
s az egyöntetű eljárásra, továbbá a törvényte-
len combinatiókra, a mennyiben e körülmé-
nyek tekintetbe jönnek, vonatkoznak. Elvárom,
hogy e törvények a munkások és munkaadók-
ra vonatkozólag a barátságos meggyezés és
igazságosság alattvalóim megelégedését és jó
hangulatát emelni fogják. A jogviszonyok mó-
dosítására vonatkozó törvények közt, melyeket
önök elfogadtak, különös örömmel látom, hogy
a birtokaim egyszerűsítésére, és a telektulajdon
átruházásának könnyítésére terjedelmes törvény
nyert helyet a törvénykönyvben, hogy továbbá
a skótországi majoratus törvényhozás módosítá-
sára vonatkozólag egy acta fogadtatott el, s
hogy önök az 1873-iki igazságügyi reformacta
módosítása által gondoskodtak arról, hogy a
polgári törvénytörvényekben s azok eljárásában
inaugurált nagy változások azonnal életbe lép-
tettettek.

Az üzleti helyzet és a véleménykülönbsé-
gek, melyek természetesen ily terjedelmes ter-
vezetnél előfordulnak, fájdalom, megakadályoz-
ták önöket abban, hogy a hajózási javaslat
tárgyalását bevégezzék, hanem azért örvendek,
hogy önök képesek voltak ideiglenes intézkedé-
sek által jelentékenyen megkisebbiteni azon ve-
szélyeket, melyeknek a tengeren járó alattva-
lóim kitéve voltak. A bérlet szerződteit actával
jelentékenyen és helyesen kiterjesztették önök
az előjogaikban korlátozt teletulajdonosok ha-
talmát a bérlek irányában való kielégítő bi-
zottság nyújtásával, feltartván egy egy részről
a teljes szerződési szabadságot, másrészt a jog-
nak előfeltételeit megszilárdítván, melyek közt
a tőke helyzetének emelése által a földbirtok
is emeltetik.

Alapos okom van remélni, hogy a bevé-
telekben való előhaladás, mely az utóbbi évek-
ben különösen érezhető volt, ezután is fenn fog
maradni. A rendelkezések, melyeket önök az
államadósság csökkentésére eszközöltek, vala-
mint a községi kölcsön szabályozására vonat-
kozó javaslatok, nevezetes javulásokat fognak
előidézni állami és községi pénzügyigazgatásunk
rendszerében. A gyárjegyek behozataláról szóló
törvény házogat fog betölteni, mely kereske-
delmünkben egy idő óta nagyon érezhető volt.
Számítok arra, hogy azon törvény, mely Szt.
Albansban új püspöki széket alapít, elnyővs
lesz az említett diocesis nagyszámú népességére.

Midőn azonban önöknek a szünnapokra
istenhozzádott mondok, imádkozom, hogy a
gondviselés általa nyugodjék az önök legutóbbi
munkáin s ez kísérje önöket is kötelessé-
gük teljesítésében.

A „KELET“ magán-távirata.

Feladatott Buda-Pesten augusztus 19. 10. ó. 30 p. d. e.

Érkezett, augusztus 19. 11. ó. — p. d. e.

**Kirlyunk születésnapját nagy fény-
nyel ünnepték; a miniszterelnök üd-
vözlő táviratára a király azonnal vál-
laszolt.**

**A bosznnyák lázadás folyton na-
gyobb mérvetök ölt.**

NAPI HIREK.

Kolozsvár, aug. 18. 1875.

— **Az erdélyrészi közjegyzői kama-
ra** ma városunkban megalakult; Bíró Pál tör-
vényészeki elnök üdvözölte a megjelenteket s
csinos beszédében a közjegyzői intézmény fon-
tosságát fejtegette. A kamara első sorban el-
nököt választott s e fontos állással Schilling
Rudolf kolozsvári közjegyzőt tisztelte meg.
Őszintén örvendünk a megejtett választásnak,
mely az ezen állásra kétségtelenül legérdeme-
sebb férfúra esett.

— **Városunk polgármestere** által
tegnap Ő Felsége születésnapjára rendezett dísz-
ebéden a városban levő köztintézetek, testületek
és hivatalok főnökei vettek részt. Az ebéd fo-
lyamában a legelső pohárköszöntőt a szívélyes

házi gazda Ő Felségére, Erzsébet királynőre
és a koronaörökösre mondta, a vendégek feláll-
va hallgatták végig a köszöntőt s háromszoros
éljen közt írtettek poharat osztatlanul szerez-
tett királyunk és családja egészségére. Ugyan-
csak a házi gazda emelt poharat a kormányra
és a közös hadseregére is. Az iuletés ételekben
és finom borokban gazdag ebéd d. u. 4 óráig
tartott, a mikor aligha nem azon meggyőző-
désel távoztak a vendégek, hogy valószínűleg
a város fejének van Kolozsvárt a legtisztább,
legfinomabb bora és a legjobb konyhája.

— **Az itt-ott felállított** kalonai
öröktől-sok méltatlanságot szenved a közönség.
Tegnapelőtt a közepüztáiban egy tisztas család
stétálván, 15 éves gyermekök a réletlenül tá-
madt tolongás miatt a harminczad előtt az ör-
nek szánt rövid deszka-utrá lépett, mire a mi-
velt oláh ör durván lelökte onnan; a lökés
következtében a fin kalapja a veszedelmes desz-
ka mellé esett s midőn utána nyult, puska-
aggyal rontott reá a vitéz férfi s katonásan
megütötte. Azt hisszük, elhunyt már az idő,
midőn Kolozsvárt azon okból, mivel egy deák
égő szivarral szájában ment el az ór előtt, va-
lóságos utozai harczt támadt a polgárság és
katonaság között; jó volna tehát, ha most már
a fegyelem mellett egy kis műveltségre is ta-
nítottatnának a vitézek.

— **Bodorfi Henrik**, mint a „Fővá-
rosi Lapokból“ sajnálattal értesülünk, N.-Vá-
radon sulyos betegnek fekszik.

— **Blaháné** a tegnapielőtt aláírta a
szerződést a népszínházhoz. E szerint a nemze-
ti színházban október 10-én lesz az utolsó nép-
színmű előadás. Blaháné már a megnyitót elő-
adásban részt fog venni. Ugyanosa tegnapielőtt
írta alá a szerződést Daray Karolin altáncos-
nő is, a kolozsvári színház egykori tagja.

— **Az országgyűlés** ünnepélyes me-
nyitása augusztus 31-én lesz a várbán. A gy-
lést Ő felsége személyesen fogja megnyitni.

— **A kolozsvári** polgári lövöldében
tegnap augusztus hó 18-dikán tartott rendes
díjlövészeten szerencse-díjakat nyertek: Első
díjat Fröllich Alajos, másodikat Voith Gergely.

— **Kapcsolatban** e hírrel megemlit-
jük, hogy holnap azaz aug. hó 20-án Szt. Ist-
ván király névnapi ünnepének alkalmából a
kolozsvári polgári lövöldében dísz-lövészet fog
tartatni, melyre értékes díjak lesznek kitűzve.

— **A bécsi** lovaglók-egyletnek erdélyi
képviselőége Kolozsvárt megalakult. A lovag-
lók-egyletnek a kolozsvári rendes lövészenyek
alkalmával tartandó versenyére képviselőkhöl
megválasztattak: Elnök: br. Jósika Lajos, bi-
rák a lovaregylet részéről középső gr. Bethlen
Sándor és br. Wesselenyi Béla; a cs. kir. had-
sereg részéről: cs. kir. őrnagy Alecsandrovics
Arnold és cs. kir. százados Mihály Gyula, de
Apsa titkár Bartha Lajos. A távlovaglásra
(Distanzritt) képviselőkhöl br. Wesselenyi Béla és
br. Bánffy Ádám, titkár Bartha Lajos. A táv-
lovaglási szabályok következők: Pályázhatnak a lovaglók-egyletnek tagjai, bár-
mely országbeli és kora lovon; a lo lehet saját-
juk vagy nem tehermeghatározás nélkül, a tá-
volság nem lehet kevesebb mint 50 méter,
mérőld azon egy lovan, minden kísérlet nélkül;
indulás és visszaérkezés nyganezen helyre (a
visszaszállítás megkímélése tekintetéből) min-
dazonáltal nem ugyan egy uton oda és
vissza, hanem körutképpen több érintendő
helység megjelölésével, két lovag egyszerre in-
dulhat, de ellenkező irányban. — Ha több
résztvevő találkozik, akkor mindig csak kettő
indul egyszerre a fennebbi módon és 24 óra
mulva ismét kettő. Ezáltal elértetik, hogy min-
denki egyedül lovagol s nem történik verseny-
futás a gyorsaság óra szerint számítottak. A
lovaglás irányát minden helyen a lovaglók-eg-
let képviselői határozzák meg az első pár in-
dulása előtt 24 órával tudomásra hozzák és a
végrehajtást is intézendik. Valamely díjhoz való
igény feltétele, hogy a lovag 24 óra alatt
(rendes talajviszonyok közt) átlag, 15 mérföl-
det megjárjon, és visszaérkezése után néhány
óra mulva lovát teljes szolgálatképes állapo-
tban előlovagolja, az e feltételek mellett legrö-
videbb idő alatt megérkező lovag 150 frtot és
tisztletdíjt kap, a második 50 frtot és tiszte-
letdíjt a harmadik a teteleket és tisztletdíjt,
azon lovagok, a kik egészséges lovakkal érke-
nek meg s 24 óra alatt átlag 15 mérföldet
tettek, 15 mérföldenkint 5 frtot kapnak az uti-
kölségek fedezésére. Pályázni kívánók jelen-
kezhetnek személyesen levél vagy távirattal
lovaregyleti titkár Bartha Lajosnál Kolozsvárt,
főfőter 2-sz. alatt az emeleten. Egyszersmind fel-
kéretnek mindazon urak, kik a lovaglók-eg-
yletnek tagjai ohajtauk lenni, fennebb irt titk-
kári hivatalban jelentkezni. A bécsi lovaglók-
egyletnek Kolozsvári képviselősege nevében
Bartha Lajos, egyleti titkár.

— **Rudolf trónörökös** folyó hó 22-
én ünnepli tizenhetedik születésnapját, s ez al-
talomból Ő Felsége több meglepetésben akarja
részesíteni. Az ünnepet különben Bécsben és
Sassetothban egész csendben fogják megülni. Ezen
hir kapcsán fölemlítik, hogy a király hébe-
korba az állami ügyekbe is enged a trónörö-
kösek betekintést, s ily módon akarja lassan-

kint a monarchia két felének katonai és diplomatiái ügyeibe beavatni a törökököt.

— **Egy ügynök mint rablókapitány.** Maros-forrásból írja nekünk a következő kis történetkét. Lővi Lipót egyik földhitelezőzet ügynöke a város vidékén utazva Nyárad-Szeredába érkezett; itt Rosenbaum vendéglőjébe beszállva, déle ebédet rendelt s ügyei után látott. Mindenekelőtt a vidéki földes-urak után tudakozódott, itt remélhetve csupán kölcsönöket eszközölni. Ezek lakását megtudva, kereste a járásbíró, hogy magát igazolja és megbízói részére ügyleteket eszközölhessen. A járásbíró az alig félóránira levő Csikfalván időzött, a ügynök, hogy hamarabb találkozhasse vele — befogatott és Csikfalvára elindult, megérve, hogy rövid idő alatt visszatér kilátása lévén s hogy az ebéd idejére már itt is lesz, a vendéglőnek — nem is tartozván terveiről számolni — semmit sem szólt. A vendéglős azonban, részint azért, nehogy a megkésztetni rendelt ebéd kárba vesszen, részint az urak után való tudakozódás s aztán további gyanút ébresztvén fel benne, fellármázta a falut, hogy egy rablókapitány járt épen most nála, s a földes urak után tudakozódott, ebédet rendelt nála, de puszkaporszagot érezvén, ellilant innen Csikfalvára s jelenleg ott tartózkodik. A faluból igen sokan a csendőrökkel együtt utra indultak tehát a rablókapitány elfogatására. Az ügynök ezalatt a járásbíró előtt magát igazolván, visszaindult Nyárad-Szeredába, a kész ebédre. Fele utját se végezte be azonban s az ebédre nem volt szükség — — elment minden étvágya. Szekerét a csendőrök és a nép körülfogták, letartóztatták. Vallati kezdetek már utközben. A kocsis azt mondá, hogy ők vásárhelyiek, az ügynök — magyarul nem tudván — németül mondá meg, hogy ő pesti. Kettőn kétfél beszélnék, már ez bizonyossá teszi, hogy nem járnak igaz uton. Be kell kísérni a törvényszékhez. Minthogy a kapitány ur nem tudta magát magyarul kifejezni és igazolni, bekísérték s tán el is döngözték, ha véletlenül a járásbíró időközben meg nem érkezik s fel nem világosítja a népet. A járásbíró elkísérte Nyárad-Szeredába, a hol már a falu apraja, nagya látni kívánta az elfogott rablókapitányt s mint ilyen meg is bámulta az ügynököt, kinek habár nem is tetszett a mulatság, örvendenie kellett, hogy legalább nagy későre megszabadult egyéb bajtól.

— **Szász-Régen** mellett közelebb azon hir terjedt el s ez az egész várost ugyszólván fegyverbe állítá, sőt katonaság is küldetett ki, hogy a rablók egy egység, ki szekerével együtt az utszéli sánczba feködt, megtámadták s ki is rabolták volna, mi előidézje lett annak, hogy többen be is fogattak, a mint azonban később siderült, azon egyént nem rablók támadták meg s döntötték be a sánczba, hanem több ittas ember kisszerű czivódása folytán esett meg e nem s oly nagy szerencsétlenség.

— **D.-Szt.-Mártonban**, hir szerint, apró részvényekből egy bank fog alakulni.

— **A besztercei** evang. egyházköz-ség e hó 15-én tartotta a képviselő testület ürmében a pappalaszásra vonatkozó próbavásztást. Ez alkalommal a 92 szavazatból Buckler Gottlieb lekenzei lelkész 79 szavazatot nyert. Egy számos tagból álló küldöttség azonnal el is ment hozzá, hogy a lelkési állomá-ra vonatkozó kijelölést fogadja el.

— **Deanu társainak** elítéltetése. Mig Deanu e hires rabló a börtönből ellilantva, az sten szabad ege alatt valahol garázdálkodik, addig társait a szebeni törvényszék nehéz börtönre ítélte. Igy Michanciu Arsenie 7 évi, Coniu Luka 6 évi, Farkas Juon 5 évi s Michanciu Creciuun 3 évi nehéz börtönre lettek el-téltve.

— **A kis-kapusi** indóháznál a cou-őbeba való beszállás alkalmával egy 20 éves uhanez egy román lelkész jól megtömtött tárczáját elcsente; a művészi fogást több utazó szrevévén, a futásban menekülést kereső tolvaj a tárczát eldobta. A tulajdonos azonnal kéz-rez kapta a tárczát s a vonat indulása miatt a tolvaj üldözésével az utasok felhagytak. A vonat elindulása után három a vasútnál szol-gálatban álló egyén elindult e jó madár kere-ésére s a reményteljes fiatal a törökbuza föl-ön elbujva meg is találták, s átadták a köz-ségi hivatalnak tovább-szállítás végett.

— **A magyar földtani társulat** rdélyi aranyvidéki kirándulásáról következő észleleteket közöljük: Alsó-Fehérmegye tisztvi-álósége — minden lehetét elkövetett, hogy e rsulat tagjaita legszívósabb fogadtatásban ré-esítse. A vezérszerepet maga a szintén tudó-ányosan képzett alispán, Csathó; vette át és mindvégig tevékeny részese volt minden kirán-ulásnak. A vendégek augusztus 10-én érkez-tek Zalathnára, a régi bányászat ezen romba-ók helyére, honnan rövid ebéd után még az ap Abrudbányára siettek. — Itt a városi kö-önység meleg fogadtatásban részesíté őket. Más- nap korán reggel Pálfi Samu kir. bányanagy-vezetése alatt a Verespatak torkolatánál épi-ett egyszerű zuzadt tekintették meg; hon-

nan a Juhó által létesített lóvonatu vasuton, mely építészeti s kivitei tekintetben egyike az e nembeli kitünőbb műveknek, Verespatakára érkeztek s a „Ferecz atkáránál“ a városi kül-döttség által fogadva, mindnyáján a bányákba szálltak le. Alig kínálkozik a geolognak clas-sikusabb tér az itteinél, hol Vulkan és Pluto vetélkedve állították elő a legremekebb mun-kákat, s mintha egymással viaskodtak volna, küzdelmeik óriási nyomait láthatni sok helyen. Verespatakot körüskörül trachitok kerítik, mint az érczhegységeknek csaknem valamennyijét. Ezenbelől az arany előjövétel, majd minden ás-ványban előfordul, nemcsak a pátekban, ha-nem a kovareczok összes fájában; sőt nem rit-ka, hogy az évezredekkel előbb oda került ter-mészetes faszenen is találtak aranyat. S bárha tömegesebben pár év óta nem is igen szokott előfordulni, a kiaknázási mennyiség semmit sem hanyatlott, ugy, hogy e hely mai napig Euró-pa leggazdagabb aranyhegye s tekintve annak már a dákok alatti műveltetését, kérdés! ha vajjon az új világ telepeinek lesz-e ily hosszú életök. Nem csoda tehát, ha a geologok is hosszasan időztek e föld alatti labirinthokban, hogy a mit az idő rövidsége megengedett, azt megvizsgálják és föl-igyezzék. — Kikerülve a bányákól, a hires Csetátyék magaslatára si-ettek, mely mint emberi mű, páratlanul áll a világon; a tudósok kétszeresen gyönyörködtek a természet és a munka remekében, sőt tán a a botanikusok is — Csató és Lojka — talál-tak, ha egyebet nem, pár árva havasi eper s a végtelen termékenen ez is elvési. Délután fél ötre, az ottani bányászok díszesen fölkesített termében, a vendégek tiszteltetésre díszebéd volt, melyen több sikerült fölköszönt is mondatott. Este a geologok az ott időző Mezey szintáru-latának előadásán jelentek meg. Másnap au-gusztus 12-én a társulat különböző irányban, a Detonátára rándult, egy része megtekintette a vízfölgő medenczákat, köznyelven a „nagy tót“, s folytonos vizsgálódás közben érték el a kijelölt pontot, hol a bazalt oszlopok szem-lélése rendkívül érdekes volt. A Detonata al-jában, az abrudbányaiak vártak rájuk, hol a bányanagy csinos étkező sátozt emeltetett; egy-általában e szakember mindent elkövetett, hogy a tudományos férfiak megelégedését kivíjja. Miért is mindnyájunk köszönetét megérdemli. Volt toaszt is elég. Ebéd közben Diószegi abrudi rendőr azt indítványozta, hogy a Detona-ta egyik csuca „Szabó“ csucsnak neveztessek el, a mi álltalan tetszés között el is fogad-tatott. Abrudbányáról a vendégek másnap Ko-lozsvárra érkeztek.

— **Ugron Gábor** sajtóperét illetőleg érdekesnek találjuk utólagosan közölai a kö-vetkező részleteket. Miután vádolt Ugron Gá-bor beismerte, hogy az incriminált czikket ő írta, felolvastatt az egész „jog és kötelesség“ című vezércikk. Mely után magánvádolt kir. alügyész dr. Melzl Oszkár előadta a már írás-ban is benyújtott vádindítványt, melyben Ugron Gábert a btk. 491. és 492. §§. szerint minő-sült és a btk. 493. §. szerint büntetendő be-csületsértésben elmarasztalni kerte; erre Ugron Gábor védbeszédét terjesztette elő, melyben elő-adja, hogy a liberális elnevezés, még a fejedel-mek korából származik, hol a darabontok — kik szintén katonák voltak — ezen nevet vi-seltek s a cseléd szó nem sértő, de azok nem is becsület nélküliek; a kudarcra vonatkozó-lag a történelemből hoz fel példákat, melyek igazolják azt, hogy az osztrák hadsereg több ízben szenvedett vereséget: a mi pedig végre a szándékosságot illeti, megjegyzi, hogy ő ezen testület becsületében megsejteteni nem akarta s a gunyos kifejezés magában még nem sértő. Kir. alügyész ellenszerveveteire vonatkozólag fejtegette a hadsereg hibás szervezetét s hó fel-sége személye felhívására a legmélyebb ódo-lat és alattvalói tisztelet kifejezése mellett em-liti meg, hogy még csak gondolatában sem ál-lott a legnagyobb személyre czélozni. Ezek után az esküdtek a keblileg választott elnök dr. Knöpfler Vilmos vezetése alatt visszavo-nultak s a három kérdésre tudva van már mi-ként feleltek.

— **Fogaraszról** Augusztus 17-ikéről a következő sorokat vettük: Tegnapi kísértük ki örök nyugalomra — általános részvét mellett — tavasz korában, életének 27-ik évében tü-dő részben elhalt fogarasi m. k. törvényszéki jegyző etédi Jakab Gábert, a szeretetben utol-érhetlen fiut és testvérét, — ingatlan hírségű barátot, — ritka szép tehetségű, alajos készült-ségű hivatalnokot, — nemcs érzelemben, való-ságos kedélyben gazdag ifjút; kiben a pusztí-tó vihar minden bizonnal nemcsak övének, családjának, — de hazájának, nemzetének és anyaszentegyházának is egyik legszebb és leg-gazdagabb gyümölcsöket igérő remény-virágát törte ki. A sokszorosan megsíratott ifjú a las-san emésztő kór ellen a tuszádi gyógy-fürdőn keresett magának e nyár földtani üdülést, — de a leg gondosabb testvéri ápolás sem volt képes őt életben megtartani. Ügyvédi vizsgára volt lépendő s a feszített munkálkodás sietve föl-emészté a gyöngye testalkatot. Az idvezült felett Pánczél Károly ref. lelkész tartott szívre ható

gyászbeszédet és megragadó könyörgést, mely-re nem maradt sem szárazon, szív megin-dulás nélkül. A béke őrangyala lengjen az oly korán elköltözöttnek sírja felett! □

— **Tanodai értesítés.** A zilahi ev. ref. főtanoda előjárósága határozatából ezen- nel értesíttetnek a tisztelt szülők és gyámok, hogy a bekövetkezendő 1875—76-ik tanévre a néhai Balogh Pál-fele szegény alaphól 800 frt fog folyóvá tétetni és a néhai végrende-kezése szellemében — ez idő szerint — 20 nö-vendék fog segélyben részesíttetni: a negyedik elemi és a polgári iskola négy osztályából tíz növendék 4 30 frt o. é: a felgymnasium V—VIII. osztályaiból szintén tíz 4 50 frt o. é. Ezen segélyezésért folyamodhatik olyan magyar nemzetiségű, reformatus vallású, feddhetetlen erkölcsű, szorgalmas és szegény tanuló növen-dék, a kinek a rendes tantárgyból általános osztályzata legalább jeles, nem értvén ide a mellék-tantárgyakból nyert osztályzatokat. A folyamodvány felszereléséhez szükséges: a) csa-ládi értesítő, b) szegénységét tanúsító egyházi és község előjárósági bizonyítvány, telekkönyvi kivonattal azon esetben, ha az illető ingatlan vagyon felett rendelkezik, c) előmentő bizo-nyítvány. A kellően felszerelt folyamodványok f. é. szeptember 15-éig igazgató tanár Kerekes Sándor aa.-hoz nyújtandók be. E határidőn túl érkező folyamodványok tekintetbe nem vé-tethetnek. Zilah, 1875. augusztus 16-án. Az ev. ref. főtanoda igazgatósága.

— **Három végrehajtó** egy Szincicén kelt s Szakolczán nyomtatott felszólítást intéz az ország összes bírósági végrehajtóihoz. Ezen felszólítás czélja az, hogy az „összes végrehaj-tói testület“ nevében egy körvény intéztesseék, vagy az igazságügy-miniszterhez, vagy az or-szágyűléshez. A felszólításban elő van adva, hogy a bírósági végrehajtókról szóló idei pót-törvény f. évi szeptember 1-én életbe lépvrén, a kézbesítések megszűnnek, s ennek folytán a végrehajtói jövedelem csaknem felenyire apad le; mért is ugy ezen, de különösen azon oknál fogva, hogy az említett póttörvény szerint, a végrehajtó maga állapítván meg a költségeket, a napi, eljárási a fuvaron kívül egyebet nem számíthat fel, holott a végrehajtási eljárás to-lyamában rendszerint többféle munka is kelet-kezik, s olykor százakra menő rendelvény is kiadandó, melyek kiírása több napi munkába kerül, a mi iránt a törvény nem rendelkezik: ennek folytán igen szükségesnek látja a 3 vég-rehajtó, a „végrehajtói állás előnye és szilár-dítása“ szempontjából, a nevezett törvény ál-tal figyelembe nem vett végrehajtói teendők pótlólagos szabályozását, s a kérelem tárgyát ez képezné.

— **Gyilkosság.** Ijesztő mérvben kez-denek szaporodni N. Várad környékén a gyil-kossági esetek. Egy hét leforgása alatt a kö-vetkező a harmadik. Nagyváradról egy fiatal cigányleány indult Kovácsi felé, zsebében 2 frt 16 krral, mondó két forint 16 krajczárral. Már Nagyváradon túl észrevette, hogy egy koldus nyomban követi, de evvel a leány nem törődött. Az ugynevezett szilvölgyi csapcsékhez érve, a leány betért s egy ital pálinkát kért. Ezalatt a nyomában járó koldus megelözte, s a csapszé-ken túl, pár száz lépésnyire a tengeriben el-bujva várta áldozatát. Midőn a leány előtte elhaladt, a koldus reá rohant, s egy nála levő kapával leütötte; azután ugyancsak kapájával koponyacsontját összetörve, az áldozat pénzét és a testén levő rongyokat magához vette. A leány életjelt adhatott még magáról, mert az embertelen gyilkos pár lépésnyiről visszatért hozzá s késével egyik szemét kiszurta, aztán arczát összevágta, fogait betörte s testén is többrendű szurást ejtett, míg csak a leány élet-telenül össze nem rogyott. Mintegy óra mulva a Csernovits jószágrol Szalárdól hazatérő ara-tók találták meg a leányt, ki még nem halt meg s az egész jelenetet elbeszélhette. Az ara-tók a leányt a csapszékbe vitték, s a koldus után iramodva, egy óra mulva kétségbeesett védelem után elfogták s áldozatával együtt, (kit a kórházba szállítottak) Nagyváradra vitték. A cigányleány életéhez semmi remény.

— **Finn-jubileum.** Finnland keleti határain vízzel és erdőségekkel körüvezett szigeten áll a három tornyu Olafsborg Nyslott városka fölött. E várat 1475-ben alapította Erik Axelson Tott s az azóta sok viszontagsá-gon ment keresztül. 1499-ben már 1000 em-berből álló sereg táborozott falai alatt, de csu-ful megveretett. 1656-ban az oroszok feléget-ték a várost, de később megverettek. Az ész-aki háboruban 1714. július 29-dikén a vár meg-adta magát az ellenségnek. Számos viszontag-ság után 1812-ben Finnlandból ismét egyesí-tetett s 1868-ban tüzérvész által elpusztított. Ma már csak romjai léteznek, de e romok a legbüszkébbek és legregényesebbek Finnlandban. Július 29-dikén ülték meg a finnek a vár 400 éves jubileumát, mely valóságos nemzeti ün-nep jellegét ölté magára.

— **A vasút jubileuma.** A legelső vasut, melyet a közforgalomnak átadtak, a stocktondarlingtoni vasut Angolországban. Leg-közelebb meg fogják ünnepelni ezen vasut meg-

nyitásának ötvenedik évfordulóját. A „Times“ ez alkalomból érdekes adatokat közöl az angol vasutakól, melyek különösen 1854. óta óriási lendületet vettek: 20 év előtt 8053 mfldre hu-zódtak, most már 16.449 mfldre, tőkéjük ak-kor 286.268,794 font sterlinget tett míg mult év végén 609.895,931 ffontot; 1854-dik év-ben 111.105 utas járt rajtuk, mult évben 477.840,411 ember; a személyszállító vonatok mult évben 97 millió angol mfdnyi utat tet-tek meg, a tehervonatok több mint 100 millió mfdnyit.

— **Uj franczia postabélyeg.** A franczia pénzügyminiszter az ország művészeit részvételre hívta fel ama pályázatra, mely a postabélyegeket új átalakítását közöllozza. A jegyek többé nem a koszoruzott köztársaság jelképét fogják föltüntetni, mint az 1848. óta forgalom-ban levő némely pénznekem- és bélyegeken látható, hanem minden politikai jelvény nélkül a kereskedelmi, ipar vagy igazság jelképeit tüntetendik fel a következő kettős felirattal: „Poste — Republique Française.“

— **Egy magyar ifju** a chinai tengeri rablók ellen. Nemrég érdekes leírást közöl-tek a lapok azon harczról, melyet a „Fried-rich“ osztrák-magyar corvette legénységének egyik része a chinai tengeri rablók ellen küz-dött. Említve volt, hogy a sebesültek közt volt két magyar is. Ezek egyike Kódobocz Sándor Beregszászból; Pólában tengerészeti iskolát végzett és most a „Friedrich“en matróz. Amaz emlékezetes epizódról rokonainak hosszabb levelet írt, melyből a „Bereg“ nyomán a követke-ző igen érdekes részletet közöljük: . . . „Dél-ben ebédhez ültünk, jóízűen fogyasztottuk fa-latainkat. Már reá is gyujtottunk papírszivár-káinkra, s beszélgettünk a haza menetéről, midőn balra a folyótorkolatnál 5 ladik tűnt fel előttünk; eleinte azt hittük, hogy halászok, ha-lat vehetünk tőlük: de az 5 ladikban evezők egyszer csak fellállták ladikuk elejét, s annak lőrésein erősen tüzelnek; mi 6-an fegyverre keltünk s 4 láányi vízben harczoltunk a vadak ellen, de lövéseink nem találhatták őket a fel-huzott ladik eleje miatt, míg ők a lőrésen át tüzelhettek. Én ezt látva, a sziget-csúcsra fu-tottam, s 15 lépésről oldalról lövöldöztem a vadakra, s ha több töltésem van 7-nél, mind-nyájukat lelőhettem volna. — Matrozársaim, a véletlenül támadt tengerdagály miatt mene-külni kényszerültek, ekkor kettőt közülök lelőt-tek a vadak, egy megsebesült. Két vad a szá-razra jött ki, épen felém törekedtek, hogy ma-gyar húst is szerezenek maguknak oszonnára. Fegyverem meg volt még töltve, ez utolsó töl-tést megtartottam azért, hogy a szegénytől menekülhessek. A két vad mint két bolond szaladt felém; 10 lépésről egyiket lelőttem; a másik látva, hogy nincs töltésem, dobolva kö-zeledett, hosszú széles karddal. Lándzsájával egy ölynire leszurhatott volna, de kardott hu-zott elő, talán azért, mert egyszerre megakar-ta izelni a magyar vért. De a mint reám mér-te a halálos vágást, én fegyverem tusával ugy sujtottam föbe, hogy nem volt kedve a máso-dik vágást megpróbálni többé. Én is megsebe-sültem egy kissé, hanem az csak katonadolog volt. Négyen menekültünk meg, a két olasz eredetű elvitték a vadak, láttuk midőn testü-ket felvagdalták; e műtét nézésénél 250 lé-pésnyi távolban így szóltam a kadéthoz; aka-rja-e látni, hogy esik el az a vad, ki ott mé-szárol? Igen válaszára újra megtöltött fegyve-remből eleresztett töltésemet és a vad felfor-dult ladikjában. — Én és életben maradt 3 társam harczunk jutalmául dicséretet nyertünk a tengerészeti miniszteriumtól.

— **Földregés.** Az érmellékéről írják, hogy Péter és Szalacs környékén e hó 16-án, tehát vasárnap éjjel földregészt éreztek. A ren-gés meglehetősen hevesen tartott valami fél percig.

CSARNOK.

Phaedrus

Aesopi meséi.

Bálinth Gyulától.

Második könyv.

(Folytatás.)

II.

Az öreg és az ifju nő egy középkori férfi körül.

Szeretve ép ugy, mint szeretettve értik Kifosztva a nők mindenkor a férfit.

*

Egy koros nő, kinek nagy volt kacérsága, Középkori férfit ejtett hálójába S mesterséges csinnal korát ugy elfedte, Hogy a férfi szem azt föl nem fődzhette. De ugyanazért egy ifju nő is égett Egész vonzálmával szíve szerelmének. Hasonlója akart lenni a kedvesnek Mindkettő s hajára vete kedves estek.

Ő azt vélte, hogy csak ékegetik szépen, Mig észrevette, hogy kopasz lett egészen. Mert az ifju folyvást fehéreket tépett S az öreg kiírt mind a feketeiket.

III.

Az ember és a kutya.

Egy bős eb az embert megharapta lopva, Ez kenyeret mártott vérbe s neki dobta, Mert hallotta volt, hogy jó az ily sebekre; De Aesop őt mostan így figyelmeztette: „Ne tedd láttára ezt a többi ebeknek, Avagy elevenen minket mind megesznek, Látván, hogy fenytés helyett a gonosznak Ösztönözésére ily jutalmat osztanak.“

*

Ha a hüös tettet siker koronázza, Sokakat magával ragad annak csájja.

*

IV.

A sas, a macska és a vaddisznó.

A sas fészket magas tölgy csucára rakta; Középen odvába kölykezett a macska, S a disznó, mely kedvel vaderdőt, bozótot, Malaczaival a tövère húzódtott. Laktátsit a macska, kikhez sorsa kötöte, Ravasz gonoszszaggal ilykép tevő tönkre: Jólkúsz a madárhoz s szól hozzája intvén: „Veszedelem vár rád s rám szegényre szintén. A cseles vaddisznó szemednek láttára Mindennap a tölgyet körüljárja, vájja, — Többől forgatja ki, hogy lehulla innen, Sarjunkra rohanjon és megsemmisítsen.“ Igy nagy félelmet és zavart okozván ott, Alattomosan a serteséhez lemaszótt: „Nagy veszélyben forog, ily szól, apró serged, Mert mihelyest együtt turkálásra mentek, Készen áll a sas, hogy azonnal lecsapra, Gyenge malaczkáid föléd elragadjja.“ A család imitt is keltve nagy félelmet, Biztos odájának rejtekébe felment, Honnan elszempolygott titkon éjjelében S ellátta mind magát, mind övét bőven. Aztán napestig bent ülvő — a lyuk mellett, Kikukcskált s szinlelt igen nagy félelmet. Ágról nem mozdult a sas veszélytől tartva, Szint a vaddisznó sem, rettegven alatta. Szóval: veszni kellett mindkettőnek éhen, Hagyva a macskának lakomát bővében.

*

Hogy a kétnyelvűség sokszor mennyit árthat, Példája van itt a hiszékeny balgáknak.

*

V.

A caesar és a sürgölődő szolga.

Van egy faj Rómában, járdataposó nép, Lót, fut, fárad, de nem egy, hogy munkálkodnék. Hivalkodással van mindig elfoglalva, Liheg, nagyot ölel s mit sem szórit marka. Igy terhére esvén e raj önmagának, Másoktól éri gyűlölet, utálat. Ezt akarám én a jobb útra terelni E mesével, mely a hallást megérdemli.

*

Tiberius császár látni menve Nápolyt, A bájos miséni kéjklakban megállott. Magas tetőn — műve ez Lucull kezének, Mely alá a scill s tusk tengerre nézett. De im jön egy szolga cizcomás ruhában, Melyet peluzkendő tart össze a vállán, S ékes palástján, a mely sarkáig omlott, Csakugy röpködtek a csüggő rojtok, bojtok; Igy lépett aztán a császárnak elébe, Kit zöld lugasok közt látott sétát téve, És kezdé a szomjas talajt öntözgetni, Mialatt álfürtjét ő meg-meglebebbenti. Neveti a császár. De ő kanyargva Tovább szalad s vizet önt az égő porra. Emberét a császár fölimeri mostan, Ki dús jutalomról álmodott titokban. „Hej!“ szól az úr hozzá, s a fiu serényen Fut elő — jutalma biztos reményében. De haj! a felségnek tréfálni van kedve, S a várakozóhoz beszélni így kezdé: „Csekélység volt tettet és jutalmad semmi; Nálam porra is több érdemet kell tenni.“ (Folytatása következik).

Erdélyrészi piacozók árjegyzéke.

— **A gy-fehérvári** piac árjai aug.

14-ről 1875. (alsó-ausztriai mérő.) Tiszta-buza 3 frt. 75 kr. Rozs 2 forint, 45 kr, Elegy-buza 2 frt 90 kr, Zab 1 forint 85 kr, Széna 1 frt, 80 kr. Alomszalma 1 frt 5 kr. Zsup-szalma 1 frt 25 kr, Egy öl fa 9 frt — kr. Marbahu 20 kr. Konyhalisz 14 kr. Borsó 32 kr. Lencse 32 kr. Paszuly 20 kr. Köles 24 kr, Burgonya 1 frt 65 kr, Diáznózsir 60 kr, Hagy-ma 7 kr, Fokhagyma 9 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Agusztus 18-én 5% Metaliques 7075 frt Kamat —. 5% Nemzeti kölcsön 7415 — frt. 1860-iki államkölcsön 112.50 Bankrésztvé-nyek 931. — Hitelrésztvények 215.30 London 111.35 frt. Ezüst 101. — Cs. kir. arany 527 1/2. — Napoleon'd'or 891 1/2, 100 mark németér-tékü 54.80. —

Urbéri kötvények: Magyarországi 81.75 Temesvári 80.75 Erdélyi 80.50 Horvátország 84. —

Felelős szerkesztő: Békésy Károly.

Szarnyvonalak.

(1-1)

A főigazgatóság,

gel rendeztetnek.

ala - BCU Cluj-Napoca.